

Karoliina Niemi

14.11.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
lausuntopalvelu.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 10.10.2022, VN/26649/2022

Metsäteollisuus ry:n lausunto kansallisen metsästrategian 2035 luonnoksesta

Pyydettyä lausuntona kansallisen metsästrategian 2035 luonnoksesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Yleistä

Metsäteollisuus ry pitää kansallisen metsästrategian uudistamista erittäin tärkeänä metsäalan toimintaympäristön nopean muutoksen vuoksi ja pitää luonnoksen johdannossa kuvattuja uudistuksen taustatekijöitä hyvinä. Metsäpolitiikan tulee elää ajassa, ja metsästrategiassa tulee priorisoida kehittämisen tärkeimmät tavoitteet ja painopisteet.

Metsäteollisuus ry:n mielestä metsästrategian tulee jatkossakin olla yhteensovittava elinkeinostrategia, joka ottaa huomioon niin ihmisen, ympäristön kuin talouden. Metsäpolitiikan yhtenä tärkeänä tavoitteena on oltava metsistä saatavan hyvinvoinnin kasvattaminen. Kansallisessa metsästrategiassa hyvinvoinnin kasvattamista tulee tavoitella kaikki kestävyiden osa-alueet – taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen - huomioiden. Metsäteollisuus ry kuitenkin katsoo, että taloudellisen hyvinvoinnin rooli korostuu tulevana vuosina nykyisen maailmantilanteen vuoksi. Lisäksi omavaraisuus ja huoltovarmuus ovat nousseet uuteen arvoon, ja siinä toimintakykyisellä metsäsektorilla on iso rooli.

Ajantasainen metsästrategia tuo parhaimmillaan toimintaympäristöön ennustettavuutta. Metsäalan näkökulmasta politiikan ennustettavuus on erityisen tärkeää, koska sekä metsätalouden että metsäteollisuuden investoinnit ulottuvat vuosikymmenten päähän. Metsästrategian tuleekin kannustaa alan toimijoita investointeihin. Investointeja tarvitaan niin taloudellisen ja ekologisen kuin sosiaalisen kestävyiden turvaamiseen. Mikäli näkymä on sumuinen tai synkkä, investointeja ei toteuteta.

Suomen hiilineutraalisuustavoite on ollut keskeinen taustatekijä nykyisen hallituksen metsäpolitiikan valmistelussa. Tämän johdosta on ymmärrettävää, että metsästrategialuonnoksessa kuvataan metsien hiilinielun vaihtelua viime vuosina. Metsäteollisuus ry kuitenkin korostaa, että metsien nettonielun vaihteluun on useita muitakin syitä kuin vuotuiset hakkuumäärät. Siksi luonnoksen kirjaus on harhaanjohtava, ja se tulee muuttaa vastaamaan Luonnonvarakeskuksen arvioita.

Karoliina Niemi

14.11.2022

Metsästrategiassa on tärkeä tunnistaa metsistä saatavan hyvinvoinnin lähteet ja niiden painoarvot. Luonnoksen johdannossa kuvataan hyvin metsien ja metsäteollisuuden merkitys Suomelle. Metsäteollisuus ry kuitenkin esittää huolen siitä, että metsätalouden ja puunkorjuun palvelut on jätetty tarkastelun ulkopuolelle, kun taas luonnontuotealan merkitystä korostetaan suhteettoman paljon. Jotta lopputuloksesta saataisiin onnistunut, edellä mainitut painoarvoltaan tärkeät palvelut tulee kuvata metsästrategiassa.

Toimintaympäristö

Luonnoksen toimintaympäristöanalyysissä on tunnistettu oikeita asioita megatrendeihin, muutostekijöihin, kansainvälisiin ja kansallisiin politiikkoihin, metsäteollisuuteen, Ukrainan sotaan ja suomalaiseen metsätalouteen liittyen. On totta, että EU:n metsiin liittyvissä politiikkatoimissa on viime vuosina korostunut luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon liittyvät tavoitteet muun muassa metsien talouskäytön ja huoltovarmuuden kustannuksella. Metsäteollisuus ry kuitenkin muistuttaa, että tämä varsin yksipuolinen lähestymistapa ei välttämättä jatku tai ei tarvitse jatkua seuraavan komission ja parlamentin aikana. Tästä syystä toimintaympäristöanalyysia tulisi täydentää.

Metsäteollisuus korostaa, että kestävyys eri osa-alueiden tunnistaminen tulee saattaa myös EU-politiikan lähtökohdaksi. Kansallisesta metsästrategiasta on tärkeä muodostaa elinkeinopoliittinen kasvustrategia, joka korostaa kansallisen metsäpolitiikan asemaa ja jonka selkeät linjaukset heijastuvat Suomen kantoihin EU-aloitteita valmisteltaessa sekä niitä toimeenpantaessa. Samalla Metsäteollisuus ry muistuttaa, että myös talousmetsien luonnonhoidon kustannustehokas kehittäminen ja valtavirtaistaminen on kiinteä osa metsäsektorin kasvustrategiaa.

Metsäteollisuus ry:n mielestä metsänomistukseen liittyviä haasteita käsitellään luonnoksessa aivan liian suppeasti. Pääosan huomiosta saa rahastojen metsänomistuksen kasvu, mikä nähdään uhkana. Metsäteollisuus ry kuitenkin katsoo, että pääosin suomalaisten omistamat rahastot eivät ole metsänomistusrakenteen suurin huolenaihe vaan yksityismetsänomistajien kuolinpesät, joiden määrän odotetaan lisääntyvän suurten ikäluokkien ikääntyessä. Strategiassa tulisikin tarttua voimakkaammin kuolinpesien muodostamaan haasteeseen, joka tulee avata toimintaympäristöanalyysissä. Lisäksi hankesalkussa tulee esittää toimenpiteitä haasteiden ratkaisemiseksi.

Tahtotila

Metsäteollisuus ry:n mielestä metsästrategian luonnoksessa esitetty visio on toimiva ja muodostaa hyvän lähtökohdan metsäpolitiikan valmistelulle jatkossa. Vastaavalla tavalla luonnoksen strategiset päämäärät ja tavoitteet ovat kannatettavia ja muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden kestävyys eri osa-alueet huomioiden. Metsäalan kilpailukykyistä huolehtiminen, metsien aktiivinen ja kestävä käyttö, metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden turvaaminen sekä tieto ja osaaminen ovat kaikki strategisesti tärkeitä päämääriä, joita ei voi sivuuttaa.

Karoliina Niemi

14.11.2022

Raaka-aineiden ja palveluiden saatavuus on nostettu luonnoksessa perustellusti yhdeksi tavoitteeksi. Tässä yhteydessä Metsäteollisuus ry korostaa toimivien puumarkkinoiden merkitystä koko metsäalan kilpailukyvyn näkökulmasta. Raaka-ainehuollon ja toimivien puumarkkinoiden merkitys on korostunut entisestään Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Metsäteollisuus ry kuitenkin korostaa, että päämäärien sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden välille tulee luoda toimiva yhteys. Muutoin tavoite menettää merkityksensä. Tarvittava yhteys puuttuu raaka-aineiden saatavuuden turvaamisen osalta, ja se tuleeikin strategiaa viimeistellessä luoda.

Hankesalkku ja kärkihankkeet

Metsäteollisuus ry katsoo, että esitetty luonnos hankesalkusta ja kärkihankkeista vaativat vielä merkittävää täsmentämistä. Metsien kasvu -kärkihanketta tulee laajentaa metsien ja metsäsektorin kasvuksi ja kilpailukyvyn turvaamiseksi, jolloin kytkös päämäärien sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden välillä turvataan. Toimenpidelistausta kyseisen kärkihankkeen osalta tulee täydentää puumarkkinoiden kehittämisellä ja muodostamalla selkeä kytkös kansallisen biotalousstrategian toimeenpanoon. Metsästrategian on pystyttävä tarjoamaan syötteitä biotalousstrategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

Elonkirjoa talousmetsistä -kärkihankkeen osalta monimuotoisuuden turvaamiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumisiksi ehdotetut toimenpiteet ovat tärkeitä. Metsäteollisuus ry kuitenkin ehdottaa täsmennettäväksi markkinaehtoisten toimintamallien kehittämistä ympäristöhyötyjen turvaamiseksi koskemaan vapaaehtoista ekologista kompensatiota, jonka edistäminen tarvitsee selkeät pelisäännöt paikallisen ja lisäisen monimuotoisuushyödyn varmistamiseksi.

Lisäksi Metsäteollisuus ry:n mielestä Metsäalan uudistuminen -kärkihanke vaatii selkeää priorisointia. Luontomatkailun edistämisestä linjataan Suomen matkailustrategiassa, joten metsästrategiaan ei tarvita päällekkäisiä linjauksia.

Metsäteollisuus ry katsoo, että linjaukset nykyistä tarkemman paikkatiedon keräämiseksi ja paikkatiedon hyödynnettävyyden edistämiseksi ovat tärkeitä. Laadukas ja ajantasainen paikkatieto ja siihen perustuvat palvelut ovat ratkaisuja metsien kasvun lisäämisessä, monimuotoisuuden turvaamisessa, kestävyys todentamisessa, puunhankinnan tehostamisessa ja metsätieverkoston ylläpidossa. On myös tärkeää, että kärkihankkeen toimenpiteissä esitetään linjauksia metsänomistajien sukupolvenvaihdosten sujuvoittamiseen ja selvennyslainhuutoon liittyen.

Metsäteollisuus ry:n muut huomiot

Luonnos on Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan puutteellinen, koska kokonaisuus ei esitetyssä muodossa sisällä mittareita ja niihin kytkeytyviä tavoitetasoja tai suuntia. Mittareiden sisällyttäminen metsästrategiaan on tärkeää, jotta strategian uskottavuus voidaan turvata ja jotta strategiaan saadaan lisää konkretiaa. Jos metsästrategia ei sisällä keskeisiä metsäalaa koskevia mittareita tai tavoitetasoja, keskeiset tavoitetasot asetetaan muissa prosesseissa. Tällöin metsästrategian ohjausvaikutus metsäpolitiikan

Karoliina Niemi

14.11.2022

valmistelussa heikkenee. Esimerkiksi monimuotoisuuden turvaamiseen talousmetsien osalta liittyvät mittarit ovat tärkeä sisällyttää nimenomaan metsästrategiaan.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja